

Ludoviku navalu na Bugarsku, u kojoj su po smrti cara Aleksandra zavladała oba njegova sina Šišman i Sracimir, prvi s prijestolnicom u Trnovu, a drugi u Vidinu. Kako su braća bila u zavadi, lako uspje Ludoviku pokoriti vidinsku carevinu zarobivši i samoga cara Sracimira (1365).¹ Nato osnova Ludovik bugarsku banovinu između Dunava i Balkana na zapadu s Vidinom kao glavnim mjestom, ali izmirivši se poslije četiri godine sa Sracimirom, povrati mu državu kao svome vazalu (u drugoj polovici 1369.).

Uto umre ujak Ludovikov, poljski kralj Kazimir (1370), a Poljaci nato bez otpora prihvate — prema ugovoru od 1339. — Ludovika za svoga kralja okrunivši ga svečano u Krakovu. Tako postade Ludovik gotovo najmoćnijim vladarom u Evropi. Vlast njegova sezala je od donje Visle sve do Kotora na Jadranskom moru, a osim maloga broja Mađžara i Nijemaca svi su mu ostali podanici bili Sloveni, u prvom redu Hrvati, Srbi, Slovaci, Malorusi i Poljaci. Međutim dok je kralj Ludovik ovako širio granice svojoj vlasti, pojavi se na Balkanskom poluotoku nova sila i postade ubrzo najopasnijim dušmaninom Ugarske i Hrvatske. To su Osmanlije ili Turci.

Turci. Kaspijskom moru na istok širi se golemo nizozemlje Turan (Turkestan), gdje su kroz mnoge vijekove živjela razna nomadska plemena prozvana jednim imenom Turci. Kad Džingiskan (Temudžin) utemelji svoju prostranu mongolsku državu, ostavi početkom XIII. vijeka jedan dio Turaka svoju domovinu i preseli se u Malu Aziju, gdje se vođa njihov Osman uoči XIV. vijeka proglasi nezavisnim sultanom, primivši sa svojim narodom islam; po njemu se onda oni prozvaše Osmanlije. Sin Osmanov Orhan učini Brusu prijestolnicom i primače se Mramorskom moru (1326). Već sada bili su Osmanlije na glasu sa svoje hrabrosti, pa stoga ih je bizantinski dvor često zvao u pomoć protiv cara Stjepana Dušana i domaćih suparnika. Godine 1352. prijeđe Orhanov sin Sulejman s malom četom Dardanele pa iznenada osvoji utvrdu Zimpi nedaleko od Galipolja, prvo evropsko mjesto, što su ga Turci dobili. Odsada ih više nitko nije mogao odavle istjerati, pače doskora zauzmu oni još i samo Galipolje (1354). Uredivši stalnu pješačku vojsku, zvanu janjčari, koja bješe u početku sastavljena samo od zarobljene kršćanske djece, ostavi Orhan sinu Muratu I. (1362—1389) moćnu državu. U taj je čas bizantinsko carstvo bilo najslabija vlast na Balkanskom poluotoku,

¹ Poslije toga živio je car Sracimir negdje u Slavoniji.